

til København og under Vejs har mødt mange svenske Desertører i tungtbelæssede Slæder fra Skaane. Deres fælles gamle Ven Chr. Joh. Berger i Kiel, et andet af Ofrene fra den Struenseeske Katastrofe, hvis Rehabilitation den tyske Gesandt har gjort sig til Talsmand for, klager over Alderens Besværligheder, men har dog til Hensigt at gense København næste Sommer.

I et følgende Brev af 28. April fortæller Fabritius, at deres Ven, Kammerherre Buchwald har havt den prægtige Idé, at foreslaa Struensee at tage Navn efter en uddød »berømmelig dansk Adels-slægt«, nemlig Oxen »efterdi Peter Oxen(!) var den, der genoprettede Finanserne i Danmark, ganske som De, min kære Ven, vilde være den eneste, der med deres Talent var i Stand dertil, om De var her«. Han indrømmer, at Navnet lyder mindre godt paa Tysk, end paa Dansk, men haaber, at det ikke vil skurre i hans Øren.

Et Brev fra Rohde af 2. Maj oplyser, at Struensees Navneforandring har været Genstand for Drøftelser; man havde tænkt paa Carlsen, hans Moders Navn, men Rohde fandt Carlstein kønnere, dog burde man først undersøge, om nogen i de danske Stater førte dette Navn. 2. Juni kunde Fabritius endelig meddele, at man havde besluttet at nobilitere ham under Navnet *C a r l s b a c h*, idet Hertugen af Augustenborg, havde modsat sig, at Struensee skulde hedde Carlstein, eftersom den sidste Hertuginde af Plöen, født von Aichelberg, havde faaet tildelt dette Navn. Diplomet som lyder paa Ophøjelse i Adelsstanden med Tilnavnet von Carlsbach, er dateret 15. Maj 1789. Det tildeltes ham gratis, dog skulde han betænke Kancellisten, der havde udfærdiget det, med 25 Dukater.

Blandt dem, der sendte Struensee Lykønskninger i Anledning af Nobilitationen, var ogsaa Christian Brandt.

Vaabenet viser i Skjoldet et tremastet Skib med beslaaede Sejl, røde Vimpler og Dannebrogslag for og agter, i Sølv, Hjelmen kronet med to Sølv Vinger.

IV.

Kunstnerfamilien Darbes

Med Pietro Mingottis Operaselskab indkom 1747 til Danmark den vistnok i Italien hjemmehørende *F r a n c e s c o D a r b e s*,

der betød meget for Truppen ved sin flersidige Dygtighed som Sanglærer, Violinist, Komponist, Forfatter af italienske Lejligheds-poesier og praktisk Forretningsmand. 1749 gik han over i dansk Tjeneste som Hofviolon med 200 Rdlr. og skrev 1764 Festspillet *Marte schernito* i Anledning af Fyrstinden af Østfrislands Død. Han døde 2. Sept. 1768 i København, i en Alder af 63 Aar¹⁾. Darbes opføres i Extraskatten 1762 som boende Øster Kvarter Nr. 62 med Hustru Charlotte Christine Kayser (Datter af dansk Kapelmester Reinhold Kayser) og følgende Børn:

Joseph, f. 29. Sept. 1747, Johannes, f. 7. Febr. 1750 og Birgitta, f. 2. Nov. 1754.

Af disse er den ældste Søn den senere saa bekendte Maler, der 1759 optoges i Tegneskolen paa Kunstakademiet, ved hvilken Lejlighed hans Navn opføres som Joseph August Ostinus d'Arbes; 1761 kom han paa Modelskolen.

Om hans senere Løbebane fortæller Literaten Jens M. Wintmølle i et Brev til J. G. Moltke, dat. Hamburg 22. Aug. 1787 (Bregtved Arkiv).

Den ældste Søn af forrige afg. Hof Violon Darbés i Khafn, som hos Hr. Prof. Preisler privatim havde profiteret i Tegning, og for 19 Aar siden, ved mit ringe Forslag og Handling med Maler Erichsen i Petersburg hos samme lærte at male, og som nu i forrige Aar er bleven udvalgt til membre honoraire af Akademiet i Berlin og har været saa lykkelig at male den end regierende Konge, foruden endeel af Høysamme Kgl. Familie. Prinsesse Ferdinants har været den første, hvorpaa hendes Datter Lovisa, hvilket Portrait Hertuginde af Curland udbad sig og betalte Darbes derfor 60 Ducater. Prinsesse Amalia skal have udtalt sig: Je ne suis plus en age a me faire peindre mais pour me procurer le plaisir de posseder de vôtre ouvrage, je souhaite que vous fassiez le portrait de ma bonne amie la Comtesse de Daenhoff. Kongen af Pohlen har i forrige Aar tilsendt Darbés et Patent som Hof-Raad og inviteret ham at komme til Warschau. Hvorvidt det Kongl. Portrait er reusseret, er ved den bekiendte Poetinde Mad: Karschin yttret udi Aviserne. Udi det Berlinske Maanedsskrift, der udgives af Gedike og Bieister 1786 5. Stück i May a. p. findes en Anecdote: Elise an Preisler fra Frau von der Recke geb. Gräfinn v. Medem, Schwester der regierenden Herzogin von Kurland. Hr. Darbes ist ein Bildniss-Maler von grossen Talenten, in Hambourg geboren, und in St. Petersburg wohnhaft. Er arbeitete eine Zeit lang in Livland und Kurland, und hält sich itzt auf einsige Zeit in Berlin auf.

¹⁾ C. Thrane: Fra Hofviolonernes Tid, 1908, 85 f., 123 f., 154 ff.

Fra Goethes Breve til Fru v. Stein vides, at Darbes i Sommeren 1785 tilhørte Goethes Kreds og tog Del i dens Lystigheder. Han malede til Greve Brühl et Portræt af Goethe og har antagelig ogsaa malet Billederne til Goethes »Bänkelsängerlied«. Paa hin Tid var det, at han forlod polsk Tjeneste¹⁾. 1796 blev han Lærer og Prof. i Portrætmaleri i Berlin og døde 26. Juni 1810. Han efterlod en Enke, der ved hans Broders Død 1815 gav Afkald paa Arven efter denne da hun havde et »Etablissement« i Rusland. En Vurdering af Darbes' Kunst maa her bortses fra²⁾.

Den anden Søn, hvis fulde Navn efter egen Angivelse er Johannes Antonius Paulus d'Arbes, spillede 1766 Violin for Kongen, blev kun tyveaarig Medlem af Kapellet, senere Kammermusikus og Syngemester, 1780 Prof. og Musikinspektør ved Theatret, blev pensioneret 1783, fik Titel af Generalkrigskommissær og døde 15. Juni 1815 i Fredensborg. Darbes faar af Overskou i dennes Theaterhistorie et meget slet Skudsmaal som Fusker, Charlatan, Intrigant og Stræber³⁾. Datteren Birgitte Margrethe Amalie levede ugift 1815.

V.

Frederik Rostgaards Ansøgning til Oversekretær J. L. Holstein om Rejsetilladelse (1740).

Høy Velbaarne Hr. Geheime Conferentz-Raad i det Kongelige Conseil, og Kongelig Ober Secreterer, Naadige Herre.

Eders Excellence haver givet mig et Tredobbelt Beviis paa sin store Gunst og Bevaagenhed, i Henseende til min Allerunderdanigste Lykynskning til Voris Allernaadigste Cron Printzes Hellige Confirmation; ej allene med at imodtage samme, i en Underdanig Missive til Eders Excellentz fremsendte, ringe Vers, og saa hastig som naadig derpaa at meddeele nüg sit høystglædelige Svar og Løfte, om det at ville selv overlevere; men endog, ved sin seeniste

---

¹⁾ Goethes Briefe an Frau v. Stein, ed. A. Schöll II 263, Goethe Jahrb. VI S. IV, hvor Billedet er reproducet.

²⁾ Persh. Tidskr. 6. II 160.

³⁾ Den danske Skueplads III 188 ff., 221 ff., 254 ff. Thrane, Hofviolonerne 436. Partikulærkammerets Ansøgninger 1762—70 A—J.